

ስለ ሄፓታይቲስ ቢ እና ሲ

ሄፓታይቲስ ምንድን ነው?

ሄፓታይቲስ ማለት የጉበት እብጠት ማለት ነው። ብዙ የቫይረስ አይነቶች ሄፓታይቲስ በሽታን ሊያስከትሉ ይችላሉ። በጣም ዋነኞቹ የሄፓታይቲስ ቢ ቫይረስ እና የሄፓታይቲስ ሲ ቫይረስ ናቸው። እነዚህ ሁለቱም ቫይረሶች ሥር የሰደደ ኢንፌክሽን ሊያስከትሉ ይችላሉ ይህም ከጥቂት አመታት በኋላ ለከባድ የጉበት ጉዳት ይዳርጋል። አንዳንዶች በሽታው ሳይፈጠር ቫይረሱን ያስወግዳሉ።

ሄፓታይቲስ ቢ እንዴት ይተላለፋል?

ከፍተኛ የሄፓታይቲስ ቢ በሽታ ባለባቸው አገሮች ቫይረሱ በእርግዝና፣ በወሊድ ጊዜ ወይም በመጀመሪያዎቹ የህይወት ዓመታት ከሌሎች በበሽታው ከተያዙ የቤተሰብ አባላት ጋር በመገናኘት ይተላለፋል። በሽታው ጥንቃቄ በሌለው የግብረ ሥጋ ግንኙነት እና በደም ለምሳሌ ንጹ ያልሆነ መርፌዎችን በመጋራት ሊተላለፍ ይችላል። ኢንፌክሽኑ በእናት እና ህጻን ምክኒያት በሚከሰትበት ጊዜ፣ ህጻኑ ሥር የሰደደ የቫይረስ ተሽካሚ የመሆን እድሉ ከፍተኛ ነው (ወደ 95% ገደማ)። አዋቂዎች በበሽታው በሚያዙበት ጊዜ፣ አደጋው በጣም ዝቅተኛ ነው (ከ3-5%)። ሥር የሰደደ ሄፓታይቲስ ቢ ያለባቸው ሰዎች የሕመም ምልክቶች ቢኖራቸውም ባይኖራቸውም በሽታውን ለሌሎች አስተላለፊ ሊሆኑ ይችላሉ።

ሄፓታይቲስ ሲ እንዴት ይተላለፋል??

ሄፓታይቲስ ሲ አብዛኛውን ጊዜ በደም ይተላለፋል፣ በአንዳንድ አገሮች ደግሞ በሆስፒታሎች ውስጥ በደም ምርቶች እና በሕክምና መሳሪያዎች በኩል ይተላለፋል። በኖርዌይ እና በትልልቅ የአለም ክፍሎች በጣም የተለመደው የኢንፌክሽኑ መተላለፊያ ዘዴ ንፁህ ያልሆኑ መርፌዎችን በመጋራት ነው። በእርግዝና ወይም በወሊድ ወቅት ኢንፌክሽኑ ከእናት ወደ ልጅ ሊተላለፍ ይችላል፣ በተለይም ከፍተኛ ስርጭት ባለባቸው አገሮች። ኢንፌክሽኑ በወሲብ የሚተላለፈው በጣም አልፎ አልፎ ነው፣ ነገር ግን ይከሰታል።

የሄፓታይቲስ ቢ እና ሲ ምርመራ ማድረግ ለምን አስፈላጊ ነው?

በሽታውን ለማረጋገጥ እና ሕክምና መጀመር እንዳለብዎ ግልጽ ለማድረግ ምርመራ ማድረግ አስፈላጊ ነው። ሌሎችን ላለመበከል ጥንቃቄ ማድረግ እንዲቻል በቫይረሱ እንደተያዙ ማወቅም አስፈላጊ ነው።
ነፍሱ ጡር ሴቶች በመደበኛነት የሄፓታይቲስ ቢ ምርመራ ይደረግላቸዋል። በሄፓታይቲስ ሲ የመያዝ ዕድላቸው ከፍተኛ የሆነ ሴቶች በእርግዝና የመጀመሪያ ወቅት ላይ መመርመር አለባቸው።
ምርመራው የሚደረገው በፈቃደኝነት ነው።

የሄፓታይቲስ ምልክቶች ምንድን ናቸው?

ምልክቶቹ ደካማ ሊሆኑ ይችላሉ፣ ሆኖም ምንም አይነት ህመም እና ምልክቶች ሳይታዩ ለብዙ አመታት በበሽታው ሊያዙ ይችላሉ። አንዳንድ ሰዎች እንደ ጉልሱት የበሽታ አይነት (በዓይናቸው ላይ ቢጫ ቀለም እና በቆዳ ላይ)፣ ድብታ፣ ማቅለሽለሽ፣ የሆድ ህመም፣ የሰገራ ቀለም መቀየር፣ የጠቆረ ሽንት የመሳሰሉ የበሽታ ምልክቶች ያያሉ።

በሄፓታይቲስ ቢ እና ሲ በሽታ እንዴት አለመያዝ ይቻላል?

በሲሪንጅ መድሃኒት የሚወስዱ ከሆነ ንጹህ መርፌዎችን እና ንጹህ መሳሪያዎችን መጠቀም ከሄፓታይቲስ ቢ እና ሲ ሁለቱንም ይከላከላል። ኮንዶም መጠቀም ሁለቱንም የሄፓታይቲስ ቢ እና ሲ በሽታ በግብረ ሥጋ ግንኙነት ጊዜ ከመተላለፍን ይከላከላል።

ለሄፓታይቲስ ቢ በሽታ ክትባት አለ በተለይ ለበሽታው የተጋለጡ ሰዎች ለመከላከል ክትባቱን በነጻ ሊወስዱ ይችላሉ። የጾታዊ ግንኙነት ንክኪ እና ለሌሎች የቅርብ ንክኪ ሥር ከሰደደ ተላላፊ ሄፓታይቲስ ቢ ካለባቸው ሰዎች ጋር ንክኪ ላላቸው ሰዎችም ይሰጣል። ሥር የሰደደ ሄፓታይቲስ ቢ ያለባቸው ሰዎች ክትባት ካልወሰዱ ሰዎች ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት ከፈጽሞ ኮንዶም መጠቀም አለባቸው።

ነፍሰ ጡር ሴት የሄፓታይቲስ ቢ ኢንፌክሽንን ወደ ሕፃኑ የማስተላለፍ አደጋ ለእናትየው ህክምና በመስጠት ሊቀንስ ይችላል። ሆኖም ህጻኑ ከተወለደ በኋላ በተቻለ ፍጥነት ክትባቱን እና ኢሚውኖግሎቡሊን መውሰድ አለበት (በ 24 ሰዓታት ውስጥ)። በተጨማሪም በህፃኑ ህይወት የመጀመሪያ አመት ውስጥ ሌላ 4 የክትባት መጠኖችን መሰጠት አለበት። ለሄፓታይቲስ ሲ በሽታ ምንም አይነት ክትባት የለም።

በሄፓታይቲስ ቢ ወይም ሲ ከተያዙ ምን ዓይነት ክትትል ያገኛሉ?

ሥር የሰደደ የሄፓታይቲስ ቢ በሽታ እንዳለበት የተረጋገጠ ማንኛውም ሰው ለግምገማ ወደ ኢንፌክሽን በሽታ ሕክምና ባለሙያ ይላካል። በሄፓታይቲስ ቢ የተያዙ አብዛኛዎቹ ሰዎች ከጥቂት ወራት በኋላ ከኢንፌክሽኑን ይድናሉ። ይሁን እንጂ ሥር የሰደደ የሄፓታይቲስ ቢ በሽታ ያለባቸው ሰዎች ከባድ የጉበት በሽታ እድገትን ለማዘግየት መቼ ሕክምና መጀመር እንዳለበት ለማወቅ በየጊዜው የደም ምርመራዎችን መከታተል አስፈላጊ ነው። እንዲህ ዓይነቱ ሕክምና ብዙውን ጊዜ ቫይረሱን ለበጎ ወደ ማስወገድ አይመራም።

ማንኛውም ሰው የሄፓታይቲስ ሲ ኢንፌክሽን ከታየበት ስለ ህክምናውን በማሰብ በተቻለ ፍጥነት በልዩ ባለሙያ መገምገም አለበት። ለሄፓታይቲስ ሲ የሚደረግ ሕክምና ውጤታማ፣ ደህንነቱ የተጠበቀ እና ጥቂት የጎንዮሽ ጉዳዮች ነው ያሉት። ህክምናው የተሳካ ከሆነ ቫይረሱን ያስወግዳል፣ ነገር ግን እንደገና ከመያዝ አይጠብቅም። ሄፓታይቲስ ሲ- አዎንታዊ ነፍሰ ጡር እናቶች እርግዝናው ከተቋረጠ በኋላ ሊደረግ የሚችለውን ህክምና ለማግኘት በልዩ ባለሙያ የጤና አገልግሎት ክትትል ሊደረግላቸው ይገባል።

ሄፓታይቲስ ኤ በጉበት ላይ አጣዳፊ ኢንፌክሽን ሊያስከትል የሚችል ሌላ ቫይረስ ነው። ሄፓታይቲስ ኤ ህክምና ሳይደረግለት በራሱ ይጠፋል፣ እና መቼም ሥር የሰደደ አይሆንም። ሄፓታይቲስ ኤ ካለብዎት ለቀሪው ሕይወትዎ በሽታውን የመከላከል አቅም ያገኛሉ። ሄፓታይቲስ ኤ በሽታን የሚከላከል ክትባት አለ። ከበሽታው ተጋላጭ ከ 1 አመት በላይ ለሆኑ ህጻናት እና ለአዎቂዎች ወረርሽኝ በሚከሰትበት ጊዜ ክትባቱ መሰጠ ይችላል። ሄፓታይቲስ ኤ በተበከለ ምግብ እና ውሃ እና በደም ይተላለፋል፣ ለምሳሌ ንፁህ ያልሆኑ መርፌዎችን በመጋራት። ሄፓታይቲስ ኤ በወሲባዊ ግንኙነት (በብልት፣የአፍ ኢንፌክሽን) በተለይም ከወንዶች ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት በሚፈጽሙ ወንዶች ሊተላለፍ ይችላል።